

XXIX. ÉVFOLYAM 8. SZÁM 2019.

ZeneSzó

A MAGYAR KÓRUSOK, ZENEKAROK ÉS NÉPZENEI EGYÜTTESÉK
SZÖVETSÉGE – KÓTA LAPJA

A KÓTA ünnepi hangversenye
2019. október 23-án

Ünnepi hangverseny 2019. október 23-án

Egyes példányok (ára: 300,-Ft) beszerezhetők:

Nagykanizsán: Katona Noémi előadónál a Hevesi Művelődési Központban (Széchenyi tér 5-9.)

Pécsett - Pécsi Nevelők Háza Egyesület székházában (Pécs, Szent István tér 17.)

Tatabányán Saltzer Géza karnagynál és a Szerkesztőségben

Október 23. Ünnepi hangverseny a Mátyás-templomban (Fehér Anikó)	3-4. oldal
Október 23. Ünnepi köszöntő (Rónaszékiné Keresztes Monika)	4-5. oldal
Nyíregyházi látogatás (Márkusné Natter-Nád Klára)	6-8. oldal
Vajda János 70 éves (Fehér Anikó).....	8-9. oldal
XI. Fehérvári Ének (Dr. Kerekesné Pytel Anna)	10-11. oldal
NépZeneSzó – III. Szomszédolás Nemzetközi Folklor Fesztivál és Kiállítás (Katonáné Gergely Tünde)	12-13. oldal
A Solymári Hagyományörző Asszonykórus 45. jubileuma (Jeney Erzsébet)	13-15. oldal
A 20 éves Aurin Leánykar jubileumi koncertje Kecskeméten (Pálinkás Edit)	16-17. oldal
Egy díszpolgár emlékére - Katanics Mária életmű-kiállítás (Sándor Boglárka)	18. oldal
Katanics Mária életútja (Mohay Péter)	18-19. oldal

FELHÍVÁS

„A MAGYAR KÓRUSOK NAPJA – 2019.”

A KÓTA meghirdeti a Magyar Kórusok Napját! Csatlakozz te is kórusoddal!

ÜNNEPELJÜNK EGYÜTT!

Szervezz énekkaroddal december 13. és 16. között kórushangversenyt Kodály Zoltán születésének tiszteletére (december 16.), akár egyedül, akár másokkal együtt!

A hangversenyen minimálisan egy Kodály-mű hangozzék el, de ez a kórusműveken kívül lehet hangszeres mű vagy zongorakíséretes népdalfeldolgozás is.

Amennyiben lehetőségetek van rá, énekeljete a közönséggel együtt is közösen egy népdalt, vagy akár karácsonyi éneket.
„Legyen a zene mindenkié!”

Regisztráld a magyarkorusoknapja@gmail.com e-mail címen az eseményre, feltüntetve a tervezett programot!

Ezután kapsz egy visszaigazolást e-mailben arról, hogy a KÓTA elfogadta-e a jelentkezésed.

Hirdesd koncertedet úgy, hogy ez a hangverseny a **KÓTA – Magyar Kórusok Napja (MKN) 2019 rendezvénysorozat** része!

Tüntesd fel az esemény logóját plakátodon, melyet a visszaigazoláskor kapsz!

Készítsetek felvételt a koncerten, és az általatok legjobbnak ítélt mű felvételét küldjétek el a KÓTA számára!

(Kizárólag 1 művet áll módunkban fogadni kórusonként.)

A jelentkező kórusok listáját a KÓTA közlése honlapján és facebook oldalán.

A sikeresen lebonyolított koncert után a KÓTA oklevelet küld a résztvevő kórusoknak, amellyel igazolja, hogy az eseményen részt vettek. A beküldött, jó minőségű hangfelvételeket a KÓTA a koncert utáni időszakban internetes oldalain közkinccsá teszi.

A programot is tartalmazó regisztráció beérkezésének **határideje 2019. november 25.**

magyarkorusoknapja@gmail.com

ZeneSzó

A Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége – KÓTA - lapja XXVIII. évfolyam.

A szerkesztőbizottság elnöke: Márkusné Natter-Nád Klára

Tagjai: Kéry Mihály, Kocsis Klára, Ruthner Judith, Vajna Katalin ~ Főszerkesztő: Vadász Ágnes

A szerkesztőség címe: 1011. Budapest, Szilágyi Dezső tér 6. I. em. 4. Tel.: 225 3713, E-mail: kota@kota.hu Postacím: 1537 Budapest, Pf. 406

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. A szerkesztőség fenntartja az írások szellemét és tartalmát nem érintő rövidítések jogát.

A szerkesztőség írásbeli engedélye nélkül a lapban közöltek nem használhatók fel.

Kiadja: A Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége - KÓTA. ~ Felelős kiadó: Vadász Ágnes főtítkár

A lap a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával jelenik meg.

Előállítja: **Gál Béla** 2112 Veresegyház, Ráday u. 132-134. E-mail: aslreklam@gmail.com Tel.: (+36-30) 250-2416 HU ISSN 1215-0436

Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletága 1008. Budapest, Orczy tér 1. Előfizethető valamennyi postán, kézbesítőknél.

E-mail: hirlapelofizetes@posta.hu Faxon: (06-1) 303-3440 További információ: (06-80) 444-444

Egy példány ára 300,- Ft ~ Előfizetési díj egy évre 3000,- Ft (10 szám)

OKTÓBER 23. ÜNNEPI HANGVERSENY A MÁTYÁS-TEMLOMBAN

A Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége, a KÖTA ünnepi hangversenyt rendezett az 1956-os Forradalom és Szabadságharc 63. évfordulója tiszteletére a Budavári Nagyboldogasszony, azaz a Mátyás-templomban. Az ünnepi beszédet Rónaszékiné Keresztes Monika, a magyar zenei nevelésért felelős miniszteri biztos mondta el.

Elsőként a **Felsőkrizinavárosi Plébániatemplom Kis Scholája** énekelt. A kórust 1983-ban alapította *Tőkés Mária Tünde*. Ma a kiskórus, a „közép”-kórus és a felnőtt énekkar képez egy kórus családot.

Mindhárom kórus elsődleges feladata a liturgia szolgálata, a rendszeres Isten-dicséret. A szentmiséken és zsolozsmában való rendszeres énekes imádság gyümölcseként erős és összetartó közösséggé formálódott az énekkar tagsága. A kórusvezető munkáját *Bartal Ágnes*, *Müller Réka* és *Csurilla Patrik* segítik.

A kis- és középkórus programjában – melyet a szentmiséken énekelt tételekből válogattak – *Mária* énekek és az *Oltáriszentséget*

köszöntő liturgikus énekek szólaltak meg. Vezényelt: *Tőkés Mária Tünde*.

Ezt követte a **Kodály Zoltán Magyar Kórusiskola Laudate Gyermekkara**. A Laudate Gyermekkar története egyidős a Ko-

dály Zoltán Magyar Kórusiskolával, amelynek megálmodója és létrehozója *Sapszon Ferenc*. A Kórusiskolában működő másik három kórus mellett a Laudate Gyermekkar a felső tagozatos lányokat foglalja magába. Az iskola legnagyobb létszámú kórusa. A kórus, napjainkban, *Sapszon Borbála* vezetésével rendszeresen énekel a Mátyás templom Déli énekszó elnevezésű pénteki koncertjein. Emellett évente több alkalommal, szintén a Mátyás templomban énekel a vasárnapi 10 órás szentmisén. Többször szerepelt a *Dohnányi* Zenekarral együtt filmzenei koncerten is. Újdonságnak számít, hogy pár éve több filmszerepre is felkérést kapott a Laudate Gyermekkar. A kórus kiemelkedő eredményt ért el a XVII. Budapesti Nemzetközi Kórusversenyen, a gyermekkari kategória I. helyezette lett.

Műsoruk:

Kocsár Miklós – *Nagy László*: *Karácsony, fekete glória* – 2. Várom a havat.

A művel a nemrégiben elhunyt zeneszerzőre is emlékeztünk, 10 évvel ezelőtt írott művével.

Bárdos Lajos: *A szeretet himnusza*.

A művet 1980-ban írta a szerző, *Szent Pál* szövegére és a *Szent Szív Intézetnek* ajánlotta.

Orgonán közreműködött: *Nagy Ákos* orgonaművész

Rheinberger: *Ave Regina* – a mű az op. 171, 1892-ben keletkezett *Hat Mária Himnusz* egyik tétele.

Vezényelt: *Sapszon Borbála*

Ezután **Bárdosi Ildikó** népdalénekes műsora következett ez után a következő műsorról: Magyarország az én hazám (A Hargita megyei Lövétén gyűjtötte *Vikár László*)

Áldja meg az Isten azt az édesanyát (Szintén Hargita megyei Szentegyházafaluban gyűjtötte *Vikár Béla*)

Emlékezzél meg, te gyarló ember (Szentegyházafalu, *Lajtha László* gyűjtése)

Rászállott a páva Vármegye házára (Szentlászló, Baranya megye, *Kiss Áron* gyűjtése)

Szegény vándor fecske (Szentegyházafalu, *Vikár Béla* gyűjtése)

Közreműködött: *Molnár Miklós* citerán és hegedűn.

A **Kecskeméti Református Gimnázium Psalmus Kórusa** 15. éve működik *Jámbor Zsolt* vezetésével. Fellépnek városi és országos egyházi ünnepeken, az ország különböző városaiban tartott szuplikációkon, városi, megyei, országos ünnepeken. Többször is meghívást kaptak a Református Zenei Fesztiválra, a Református Énekek hangversenyére, a Művészetek Palotájába.

A Reformáció 500. évfordulójának a budapesti Arénában megrendezett gálahangversenyén is énekelhettek. Az énekkar repertoárja átöleli a zenetörténet nagy korszakait a reneszánsztól a 20. századig.

Műsoruk:

Halmos László: Jubilate Deo

A szerző a 20. század egyik jelentős egyházi zeneszerzője.

Kodály Zoltán: A 121. genfi zsoltár

Szenci Molnár Albert rendíthetetlen hitet sugárzó szövegfordításával.

Szőnyi Erzsébet - József Attila: Istenem – Ittész

Mihály emlékére

A tavaly elhunyt kitűnő tanár, zenetudós, Kodály kutató emlékére írta a művet egykori tanára, Szőnyi Erzsébet, amellyel „legkedvesebb tanítványára” emlékezik.

Közreműködik: *Ittész Tamás* – hegedű

Szőnyi Erzsébet: Dicsérd a te Urad, Istened

Szövege a 147. zsoltár, Sík Sándor fordításában.

Közreműködött: *Monostori Ferenc* - orgona

Vezényelt: *Jámbor Zsolt*

A hangverseny zárásaképpen a **Bajai Ad Libitum Kórus** énekelte. A kórus 1991-ben alakult *Pethőné Kővári Andrea* vezetésével. Az együttes repertoárja igen gazdag. Különös figyelmet fordítanak ezen belül a kortárs magyar kórusmuzsika megszólaltatására, valamint Kodály Zoltán, Bárdos Lajos és más

magyar szerzők műveinek előadására. Nem hiányozhatnak a műsorból az egyházi művek sem. Több kórusversenyen szerepeltek komoly sikerrel, legutóbb 2012-ben a Kodály Zoltán VI. Magyar Kórusversenyen harmadik helyezést értek el a vegyeskari kategóriában. Elnyerték Baja Város Polgármesterének Kitüntető Díját is.

Műsoruk:

Tomas Luis de Victoria: O, magnum mysterium – 16. századi szerző műve.

Felix Mendelssohn: Quartett az Éliás c. oratórium-ból (Wohlan, alle, die ihr durstig seid...)

Ez az op. 70-es, Éliás c. oratórium része.

Közreműködött: *Pethő Attila* – zongora

Tóth Péter - Mechler Anna: Esti ima

(a mű a kórus fennállásának 25. évfordulójára készült 2016-ban)

Vezényelt: *Pethőné Kővári Andrea*

A hangverseny az ünnep tiszteletére a Himnusz éneklésével kezdődött és a Szózzal zárult.

Köszönjük az Emberi Erőforrások Minisztériuma, a Nemzeti Kulturális Alap, az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő és a Magyar Művészeti Akadémia támogatását.

Fehér Anikó

OKTÓBER 23. ÜNNEPI KÖSZÖNTŐ

Rónaszékiné Keresztes Monika, a magyar zenei nevelésért felelős miniszteri biztos ünnepi beszéde

Szeretettel és tisztelettel köszöntöm a Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek, a KÓTA ünnepi megemlékező hangversenyét, minden szervezőjét és résztvevőjét itt a budai Mátyás Templomban, az 1956-os Forradalom és Szabadságharc alkalmából.

Mindszenty József bíboros, esztergomi hercegprímás, a XX. század magyar és egyháztörténelmének „Fehér Vértanúja” így fogalmazott e templomról:

„Ez a Szentegyház, az ország szíve! Ezt a szerepét a történelem folyamán szüntelen megőrizte. Ebben a templomban Mária lábainál ott van az egész magyar történelem, mely csodálatos hárfá, szentek és hősök szólalnak meg rajta. Ezer év és az örök élet melódiáit zengi; dicsőség orma és bukások örvénye, csillagos századok ragyognak és gyászba borult egek sírnak és zokognak benne.”

Idén 63. éve emlékezünk az ’56 október 23-i eseményekre, melyben a magyarok igazságérzete és szabadságvágya elementáris erővel rázta meg a világot. Egy évtizednyi, az elviselhetetlenség szintjére torzult, lelket-testet megnyomorító sztálini diktatúra, kiváltotta a nép és a művészvilág sikolyát is! „Hangzavart? Azt. Ha

nekik az, ami nekünk vigasz.” - írta Illyés Gyula Bartók zenéjéről.

63 év! Lényegében két generáció, akiknek egyre kevesebb személyes élménye lehet ebből az időből. Mégis, valahogy nem kopik az ereje, évről évre újra és újra fellángol. Vajon mi az az erő, az az üzenet, ami, ha évente néhány napra is, valahol a szív mélyén ma is megérinti, megrendíti a fiatalokat.

Az én szüleim végig élték '56-ot. Számomra ez még élő történelem, hiszen sokat meséltek, és ami a legtöbb, tudatosan maradt itthon, Magyarországon. Mindig csodáltam és örök példakép előttem, hogy az ő generációjuk szíve, élő műszerként jelzett, lelki immunrendszerük tudta és igényelte, mit és kit akarnak megvédeni.

A diktatúrákat mindig a saját démonjaival küzdő hatalom félelme szüli, identitásukat veszített tömegeket akarnak, a folyamatos félelemben tartás eszközével tarolnak, kiirtják a hitet, elveszik a példaképeket, kitépik a fiatalok kezéből és szívéből is az egészséges immunrendszerhez szükséges iránytűt.

1956 hatalmasai félhettek is, hiszen, ha csak a zeneművészet területét nézzük, e korszaknak jelentős egyéniségei, élő példaképei voltak. Művészetük és magánéletük is hiteles volt, ezzel az értékrenddel felvértezve kritizálták saját koruk torz politikai rendszerét és ezt bátran meg is tették.

A zene, nagyhatalom! Liszt Ferenc géniusza örök, és Kodály Zoltán szakmai életműve, hite és nemzettudata is olyan szinten mozgatta meg és forrasztotta egygő a fiatalság szívét, hogy a hatalom, bár ott tett keresztbe neki, ahol csak tudott, de nem mert nyilvánosan fellépni az „odamondogató” Kodállal szemben, nem merte őt elhallgattatni, pedig Kádárhoz intézett levelében ő többször is közbenjárt a kivégzés előtt álló mártírok érdekében.

Bárdos Lajos, aki maga volt a belső harmónia, egy Mátyás templomi, teljes zenekari, énekes mise közvetítésének lehetőségét utasította el, mert nem teljesült az a feltétele, hogy az eseményt a Nyugatnak sugárzó, a diktatúrát kozmetikázó Szabadság adó mellett, párhuzamosan a Kossuth, vagy a Petőfi rádió is sugározza.

De Lajtha László bűnösnek kikiáltott VII. szimfóniája is „üzenet volt haza”, zárótételében a dobpergéssel imitált, sortűztől kettéhasított nemzeti Himnuszunk bevezető sorával. De Szőnyi Erzsébet, Katanics Mária, Ittész Mihály, Kallós Zoltán és még nagyon sok Kodályi Kincs egyenletes, és rendületlen értékrendje és szakmai profizmusa, mind-mind védőoltás volt egy hagyományait, keresztény értékrendjét őrizni kívánó, de ideológiailag fertőzött világban.

És ez „csak” a zene világa – ezek a példaképek formáltak olyan társadalmat, melyben az emberek még érezték, hogy mi a védendő és fiatal életüket

áldozták a szabadságért. Tisztelet és köszönet érte, hiszen az ő bátorságuk, lelki erejük, vérük áldozata nélkül most nem lehetnének itt együtt, sem egy katolikus templomban, sem magyarként.

Nem biztos, hogy teljes tudatában voltak ők ennek, de a krisztusi úton jártak, mert jó tudatosítani, hogy mi nem szabadok vagyunk, hanem megszabadítottak. Isten Fiának vére árán. Ezért nekünk Ők élő példaképek, akiket keresztül bennünk lüktet az őket éltető magyar zenei, szellemi eszencia.

De vigyázat! A diktatúrák sajátja, hogy élősködő lényként felbukkannak mindig, más és más köntösben.

A rendszerváltás utáni formája a relativizmus diktatúrája, a szabadságot felváltó szabadosság, mely nagyon alattomosan támad az abszolút igazság ténye, az identitást adó gyökerek, a harmónia igény és az igaz emberi tartásunkat megőrző hit ellen. Nehezebb észrevenni és nehezebb ellene védekezni is, hisz épp az a cél, hogy immunrendszerünk reakció idejét csökkentse. A középszerűség elfogadása, ebből fakadóan a nagy és igazi példaképek láttatásának hiánya, az úgyis mindegy érzése, a csupán egyéni ambíciókra épített időleges sikerek, ezek a sátán mai kellékei.

Céljuk az, hogy mi magunk rakjuk lejjebb a lécet, hunyjunk szemet afölött, vagy észre se vegyük, ha azt valaki leveri, ne legyen magasabb rendű igazodási pontunk és még a végén ők szembesítenek ezzel bennünket!

Éppen ezért értékrendjét veszített világunkban az őszintén megélt kereszténység feladata, hogy visszaadja a lelkét Európának és ez, zeneművészeink kezében a legszebb partitúra.

A KÓTA szakmai egyesületnek ma forradalmi szerepe, hivatása van.

Tisztelet, köszönet és kellő támasz jár azoknak, akik ezt művészen művelik, új példaképeket adó, magyar jövő érdekében.

1956 eszméje él, és meggyőződés, hogy igénylik a fiatalok! Nehéz üzenete ellenére sem szabad félni tőle, mert az Isten által belénk ültetett vágyat ember véglegesen ki nem olthatja.

Mindszenty József élete igaz iránytű. Minden szava ajándék, Hozzátok, fiatalokhoz szól, vigyétek magatokkal:

„Egy nemzet fölemelkedése mindig a mai napon kezdődik. A fásultakban is van parázs a hamu alatt, csak a tűzre várnak. Isten így teremtett bennünket, embereket: Az igaz és jó, meg szép utáni vágyat nem lehet kioltani az ember szívében-lelkében. Ez erősebb tény, mint a reménytelenség és a csüggedés: ez utóbbiak futólago-sak; a remény és a bizalom, elsődleges polgárai az emberi szívnek.”

„Légy üdvözölve hazánk ifjúsága, biztató tavaszunk az ősz borújában! Üdvözlő szavatokból kérdés csendül felém: merre menjünk?

Krisztus az az Út, amelyen járnotok kell, az az Igazság, amelybe öltöznötök kell. Ő az az Élet, amelyet élnetek kell az idők kavargásában is. Nehéz a hitvallás? Biztatok! Aki mellett jártok, meggyőz- te a világot! A gyűlölet kavargása lehet félelmetes, mint a kráterek világa, de hiszek a szeretet végső győzelmében!

És hittel hirdetem: a mi eszményünk olyan Magyarország, amelynek alapja a valláserkölcs, támasza a nemzeti érzés, Fiai és Leányai, hívők és magyarok!

Fac hoc, et vives! Tedd ezt és élni fogsz, magyar ifjúság, és él e haza!

A Nagyasszony védelme alatt, Szent Istvánnak, Szent Imrének, Szent Margitnak és a többieknek lába nyomán járva, – ahogy oly gyakran kétszeresen imádkoztatók, énekelve mondjátok: – legye- tek mindannyian egy-egy fundamentumkő, egy-egy biztos oszlop a hazában: tiszták, hősök, szentek! Ámen.”

Elhangzott 2019. október 23-án a Mátyás templomi ünnepi hangversenyen.

NYÍREGYHÁZI LÁTOGATÁS

Középkori templomtúra Szatmárban.

A Magyar Kodály társaság emléktúrája

A Szabolcs-Szatmár-Bereg-megye alapította elsőként a Magyar Kodály Társaság vidéki tagcsoportját 1985. március 29-én, közel 200 fővel. Azóta a létszám mindig gyarapodik, de nem véletlen az elhivatottságuk, hiszen Kodály Zoltánnal való kapcsolatuk már évtizedekkel előbb kezdődött. A zeneszerző három alkalommal is személyesen látogatott Nyíregyházára.

Kodály Zoltán és Basilides Mária 1926. november 6-án a Korona Szálló nagytermében tartott estjének emléktábla őrzi emlékét.

1937. május 2-án Kodály részt vett Nyíregyházán a Városi Színházban tartott hangversenyen, ahol híres beszédét mondta „Vidéki város zeneélete” címmel.

1942. május 2-án a Kálvineum udvarán tartott Éneklő Ifjúság hangversenyen 1500 dalos énekelte a Forr a világ... kánont, Kodály Zoltán vezényletével.

Bárdos Lajos látogatásait is emléktábla jelzi a Korona Szálló falán, ahol előadásait tartotta, és műveit vezényelte. Tanácsaival mindenkor segítette a megye kórusainak fellendülését.

Kodály 1937-ben elhangzott beszédének egyik kiemelt gondolata: „Mennél nagyobb tömegeket közvetlen érintkezésbe hozni igazi értékes zenével.” Szavai értékes talajra hullottak Nyíregyházán, ahol nemcsak őrzői, hanem megvalósítói is voltak e gondolatnak. Közel ötven év múltával valósággá vált, hogy szervezett formában ennek lehetőséget biztosítsanak. A Magyar Kodály Társasághoz megalakulása után hét évvel kapcsolódtak. Ennek kezdeményezője egy nagy tudású, jó szervező egyéniség Tarcai Zoltán volt; a Bessenyei György Tanárképző Főiskola ének-zene tanszékének tanszékvezetője, karnagy, egyházzenesz. Óriási elhivatottsággal, önzetlen és végtelen munkaszeretettel tudta ezt a feladatot évtizedeken át ellátni, előadásai, rendezvényei vonzották a közönséget. Közben nagy tisztelettel adózott az elődöknek, kinevelte azt a generációt, akik ennek a – bátran mondhatjuk, országépítő – munkának méltó követőivé és folytatóivá váltak.

Az alapító elnök Tarcai Zoltán 2009. decemberében bekövetkezett halálát követően dr. Joób Árpád a Nyíregyházi Főiskola ny. tanszékvezető tanára, a Délibáb együttes egykori vezetője vette át a vezetést. Különösen szívén viselte a megye népzenei értékeit, hagyományait, ismeretterjesztő előadásainak és megemlékezéseinek is nagy része népzenei indíttatású volt. Megdöbbentette a Társaságot 2016. május 11-én bekövetkezett hirtelen halála. Ezután vállalta el többszöri felkérés után az azóta 600 főre emelkedett Társaság vezetését annak egyik alapító tagja, Szabó Dénes Kossuth- és Liszt-

díjas karnagy, a MMA tagja, a Nemzet Művésze, a Cantemus Kóruscsalád igazgatója.

Az elmúlt évtizedek során igen sok kiváló vendég volt részese a Társaság rendezvényeinek, hangversenyeknek, így a Magyar Kodály Társaság elnökei is: Szokolay Sándor, Dr. Bónis Ferenc, Szőnyi Erzsébet, Dr. Ittész Mihály.

Különleges jelentőséget töltött be a Tagcsoport életében a szinte minden nyáron megrendezett „közösségépítő kirándulás”. Akár önálló kötetet tölthetnének meg az ezekről szóló beszámolóik. De szóljunk a legutóbbiról. 2018-ban a Bach, Liszt és Wagner emlékek nyomában címmel megvalósult németországi kirándulás után, „Középkori templomtúra Szatmárban” címmel hirdették meg az év kirándulását.

A Szamos és Tisza ölelésében megbúvó középkori templomok különleges művészettörténeti értéket képviselnek, ezek legtöbbször az utóbbi évtizedekben értékes műemléki feltárásokkal, gondos helyreállításokkal olyan magas szintre emelték, hogy már három Európa Nostra-díjjal kitüntetett temploma van e régióknak: Szamosújlak, Gyüge és Sonkád. Az indoklás szerint: „a kiváló épületkutatásért és a magas szellemű helyreállítási munkáért, amely a templomok építésének sokszínű történetét, építészeti egységük tökéletes megőrzésével összhangban mutatja be.”

Dr. Sipos László, elhivatott műemlékvédő, Forster-emlékérmes műemlékfotós, a Társaság tagja volt e kirándulás tervezője, szakmai idegenvezetője. A szervezés feladatát Belinszky Etelka elnökségi tag vállalta és 48 fővel indultak 2018. októberében a szatmári műemléktúrára. Az értékes és sikeres túra újabb érdeklődőket is vonzott és a túra szervezője Belinszky Etelka (a Magyar Kodály Társaság Hírei 2019/1 márciusi számában)

„Meghívó Szatmárba” címmel, kedves szavakkal, részletes leírással közölte írását: „Szeretnénk megmutatni értékeinket szélesebb körben, a Társaság tagjainak és barátainak is, ezért szeretettel várjuk az érdeklődőket 2019. augusztus 9-11-én egy tartalmas kirándulásra”.

Ezt követően megindult a tervezés és szervezés. Budapesten a Kodály Társaság titkára Kende Zsuzsa vállalta a levelezést, hiszen óriási az ismeretisége a tagokkal. Így vált lehetővé, hogy nemcsak Budapestről, hanem Veszprémből, Pécsről, Kecskemétről, Debrecenből és Nyíregyháza környékéről is voltak jelentkezők. A Nyíregyházi program szervezője Belinszky Etelka volt. A „Templomtúrát” Szabó Dénes elnök gazdag zenei műsorról

hangversennyel és baráti meghívással egészítette ki.

A pénteken vonattal érkező vendégeket fogadták és autóval vittek a szálláshelyre. Legtöbben a Bessenyei Hotelben, a Nyíregyházi Egyetem kollégiumában kaptak szállást. Onnan délután kisbusszal szállítottak minket a Kodály Zoltán Általános Iskolába, ahol Szabó Dénes kóruspróbát tartott. A vendégek a próbaterem előtt gyülekeztek, rövid ismerkedésre volt lehetőség, a sokfelől érkezettek között voltak akik még nem ismerték egymást, voltak, akik örömmel üdvözölték rég nem látott barátaikat. A próbaterembe belépőket mindjárt meglepetés fogadta, minden széken egy gyönyörű színes „CANTEMUS Magazin” ingyenes időszaki kiadvány/2018-2019-es évad 2. szám. Pillanatképek az elmúlt időszak eseményeiről.

A Cantemus Gyermekkart másodszor hívták a híres moszkvai Húsvéti Fesztiválra; Magyar siker Észtországban, a Szabó Soma vezette Fiúkórusral; Utinapló Udineből – a karnagy Fischer Iván elismerése; Bartók turné a fesztiválenekarral Amerikában, New York, Hamburg, Párizs.

Már az augusztusi események: Fülöp-szigetek, Portugália-Liszabon. Ugyanilyen becsben tartott magyar sikerek: Hangszeres Gála, a zsűri elnöke, Dombóvári János elismerése. Interjú magyar zeneszerzőkkel, szakemberekkel, Gyöngyösi Levente, Tóth Péter, Szokolay Orsolya és Erdős Jenő.

A Kodály iskolában a vendégek most résztvevői és tanúi lehetnek a kórus egyik próbájának. Vidám leánysereg vonult be, létszám szerint 41-en. Szabó Dénes karnagy megjelenését taps fogadta, aki a vendégek köszöntése után megkezdte két órás próbáját a Cantemus Gyermekkarral. Hangképzés – minden kórus alfája és omegája. De milyen vidám, felszabadult hangulatban, feszült figyelemmel, teljes koncentrációval. Dénes bácsi szavajárása: „csak hogy nem akarom, hogy unatkozzatok”. Majd röpködtek a kottalapok – mert itt úgy szokás –, pillanatok alatt elkapják és máris kezdődik az éneklés, Szokolay-Weöres: Megy a kocsí, megy a kocsí...nincs megállás, robogunk a zene szárnyán. Három nap múlva Szingapúrba utaznak, egyúttal annak a színes műsorát is gyakorolják.

Végül a hangversenyterembe is levonulnak – mondhatnám

röppennek, olyanok, mint a pillangók. És mesészerű megjelenítésben előadják Daróci Bárdos Tamás világszámát, az Üszküdarát. Lelkesülten tapsol a közönség. Élmeny volt ez a program. Színonvonalában hangverseny, hangulatában próba, középpontjában a „nagy varázsló”.

Igen jó hangulatban vonult a vendégsereg a Kodály Iskola éttermébe, ahol hangulatos baráti vacsorán vehettünk részt. Majd azt

követően visszazállítottak minket a szállásunkra.

A Templomtúrára szombaton került sor, az indulás ½ 7-kor volt! Itt már 52 fővel indult az autóbusz. Reggelivel (nagyon finom csomaggal) az autóbuszon láttak el. A túra szakmai idegenvezetője most is Dr. Sipos László volt, aki tudásával, élvezetes előadásmódjával mindenkit lenyűgözött.

A tagcsoporthal legfiatalabb tagjának, az egyházzene szakot végzett és jelenleg doktori hallgató Gaál Eszternek köszönhetően a templomtúrán nem csak épített örökségünkkel, hanem – egy kis egyházzenei továbbképzésben részesülve –, a szakrális terekben otthonosan hangzó énekekkel is megismerkedhettek a résztvevők.

A XVI. században a reformáció követői nem csak a meglévő templomokat, hanem az egyházzene is megújult hitvallásuk szerint alakították. A magyar protestánsok nem adták föl zenei örökségüket, a gregoriánt, hanem a latin nyelvű tételeket lefordítva, vagy a szövegeket kicserélve alkalmassá tették őket a megváltozott körülmények között való használatra. Nem csak átvették azonban a gregorián énekeket, hanem maguk is készítettek anyanyelvű tételeket, melyeket az istentisztelethez szükséges énekeket tartalmazó könyvekben, a graduálokban gyűjtöttek össze. Ez a dallamvilág meghatározó maradt a következő évszázadokban, emellett éltek a még napjainkban is használatos strófikus népénekek.

A templomtúrán a graduál tételek közül néhány himnusszal ismerkedhettünk meg, amelyek verses formájuk miatt könnyen elsajátíthatók, ezek hasonlítanak leginkább a mai gyülekezeti énekekre. Így elénekeltünk egy reggeli és egy esti himnuszt, valamint Zakariás énekének, a Benedictusnak egy parafrazisát. A gregorián zenéből táplálkozik az a Diószinben gyűjtött Magnificat antifona is, melyet a katolikus területen a népvesperásokon énekeltek, ezt a túra résztvevőivel is megszólaltattuk.

A reformáció másik, ma sokkal ismertebb öröksége a genfi zoltárok sorozata, ezért ezeket sem hagytuk ki a túra énekei közül. A teljes formájában 1562-ben megjelent zoltárkönyvet Szenci Molnár Albert fordította magyarra, és 1607-ben, Psalterium Ungaricum címen adta ki. A túra résztvevőivel ennek, az első kiadásnak a kottáját olvasva énekelhettük el a 132. zoltárt.

A kirándulás utolsó állomásán behallgathattunk a templomokkal egyidős többszólamúságba is, a Codex Sanblasianusból való, kétszólamú pünkösdi tétel, a Veni Pater divine Spiritus megszólaltatásával.

A túra útvonala: Nyíregyháza – Csenger – Szamosújlak – Gyügye – Nagyszekeres – Túrístvándi. A vízimalom melletti panzióban volt az ízletes finom ebéd. Majd folytatódott az út Sonkád és Kisszekeres templomaihoz.

Jó lett volna még egy kis kitérőt tenni Túrístvándihoz, ahol – Kodály Zoltán 1921-es szatmári gyűjtőútja emlékére – 2012-ben dr. Joób Árpád

közbenjárására a Tagcsoport emléktáblát avatott. De szűkre szabott volt az idő, 6 óra- ½ 7 körül ismét Nyíregyházára kellett érnie a kis csapatnak a Kodály Zoltán Általános Iskolába. Egy kis pogácsa és sok friss víz elfogyasztása után mindenki elfoglalta a helyét a „Hangversenyteremben”, ahol a helyi tagság nagy része is jelen volt.

Alighogy betelt a terem, belibbentek a lányok szép szereplő ruhában, karmesterük intésére dalra fakadva. Nem volt nyomtatott műsor, Szabó Dénes az egész hangversenyt a vendégek kedvére alakította. Kocsár Miklós sejtelmesen szép Salve Regina előadása után Kodály művek előadását tervezte, előbb azonban szót adott egy köszöntésre.

Kodály Zoltán: A 150. genfi zoltár című művét a nagyra becsült 98 esztendő Erdős Jenő tiszteletére énekelték. Megható előadásban követte Kodály 16 éves korában komponált műve az Ave Maria. Az Angyalok és pásztorok légius előadása csodálatos volt.

De a hangulatot még tudták fokozni a Caccini: Ave Mariával. Az egyházzenei blokk ezzel zárult. Kis szünet után szép népdal zsongással lépkedtek vissza az énekesek. A további műveket is kedves ajánlással közvetítette Szabó Dénes. Az Egyetem-begyetem Belinszky Etelkának szólt. A Túrót eszik a cigány a nap hősenek dr. Sipos Lacinak. Majd előadták a Táncnóta 2007-es elegánsan koreografált változatát. A vendég a köszöntésért nemcsak virágcsokrot, hanem valódi Bartók csokrot kapott: Leánynéző, Bolyongás, Leánykérő. A kórus magasfokú zenei tudását bizonyította egy kétkórusos-nyolcszólamú mű előadásában. A hangverseny egész ideje alatt a Cantemus Gyermekkar és karmester a legmagasabb zenei fokon izzottak. Társaságunk első elnöke Szokolay Sándor mondta először: Szabó Dénes varázsló! Ő azóta is e jelző utolérhetetlen birtokosa. A zene és az emberek iránti őszinte szeretetéhez, munkájához és sikereihez további erőt, egészséget, elhivatottságot kívánunk!

A befejező Karai: Estéli nótázás, már az esti hangulatot előlegezte. Az iskola udvarán megtérített asztalok – 120 személy részére – és Lakatos Tibor, Pálinka lovag vendéglátása fogadta a meghívottakat. Az igazi Nyíregyházi töltött káposzta biztosította az alapokat. A gyönyörű nyári este, az átélt sok élmény, régi és új barátokkal való találkozás vidám hangulata felejthetlenné tette ezt a nyíregyházi látogatást!

Köszönet és hála mindezért. Áldás kísérje minden útjukat!

Márkusné/Natter-Nád Klára

VAJDA JÁNOS 70 ÉVES

Vajda János Kossuth-díjas zeneszerző, zene-pedagógus, a mai magyar zeneszerzés egyik legjelentősebb képviselője. 1949. október 8-án Miskolcon született. Tanulmányait a budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola karvezetés szakán Párkai István, zeneszerzés szakán pedig Petrovics Emil vezetésével végezte. 1979 és 1980 között posztgraduális képzésen vett részt a Sweelinck Konzervatóriumban, Amszterdamban. Korábban a Magyar Rádió és Televízió Énekkarának korrepetitora volt, 1981 óta a Zeneakadémia tanára. Elismerései a Kossuth-díj mellett: 1981 – Erkel Ferenc-díj, 1990 – Bartók-Pásztory-díj, 2008 – Artisjus-díj. 70. születésnapja tiszteletére a KÓTA a Columbus utcai Szent István Király Zeneházban rendezett nagyszabású koncertet.

Mindszenty Zsuzsánna köszöntője így hangzott a teltház, mégis családi hangversenyen:

„Amikor 2003-ban Vajda János megkapta a Kossuth-díjat, többek között a következő méltatás hangzott el: „...a zeneszerzés legkülönbözőbb – különösen az opera, az oratórium és a kórusművészet – műfajaiban alkotott drámai erejű, a közönség érzelmeit is megragadó lírai szépségű műveiért érdemelte ki az elismerést.”

Ezért is éreztük nagyon fontosnak a Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége- a KÓTA részéről, hogy a hivatalos, Zeneakadémiai koncert mellett mi is köszöntsük Vajda Jánost.

A kórus, mint műfaj, sokak számára talán egy kicsit perifériusnak tűnik. Különösen, miután az előadók többnyire a nem hivatalos körből kerülnek ki. A zeneszerzők között is van olyan, aki talán sosem érez készletet kórusművek írására, viszont számunkra nagy dolog, amikor új művek születnek, amelyeket énekesaink örömmel tanulnak meg és adnak elő, a közönség pedig élvezettel fogadja be.

Vajda János zeneszerző a kezdetektől kötődik a kórusokhoz. Ő maga zeneakadémiai tanulmányai elején – részben párhuzamosan a zeneszerzés tanulmányokkal – Párkai Istvánnál karvezetést is tanult. A hetvenes években a Magyar Rádió és Televízió ének-

karának korrepetitora volt. A Zeneakadémia zeneszerzés tanszakának tanáraként több mint három évtizeden át generációkat inspirált kórusművek írására.

Életművében jelentős szerepet játszanak a vokális művek. Hangszeres művei mellett operák, oratóriumok, dalok és természetesen kórusművek alkotója. Az 1977-es Fekete Glória (Nagy László versére) az akkori időszak egyik legmodernebb darabjának számított, amelyet olyan emblematis kórusművek követtek, mint az Alleluja (Babits versre) 1983-ban, vagy a Kolinda 1985-ben. A következő évtizedekben számos olyan mű született: gyermekkarok, nőikarok, vegyeskarok, amelyek reprezentáns darabjai a mai magyar kórusművészetnek. Az oratórius művek, mint pl. a Magnificat, a Karácsonyi concerto, a Változatok Szilágyi Domokos verseire, vagy a Requiem, mind felejthetetlen emléket adnak a hallgatónak.

Kedves János, a mai estén műveiddel szeretnénk köszönteni, és a KÓTA nevében és szeretnénk megköszönni kitüntető figyelmedet, amellyel a kóruszene felé fordulsz. Mindig boldogan énekeljük műveidet, és szeretettel kívánjuk, hogy még sok éven át örvendeztes meg bennünket minél több szép művel! Jó egészséget és alkotó kedvet kívánunk szeretettel, Isten éltesen sokáig!”

A hangversenyen három mű hangzott el:

Vajda János: Missa Solaris

A mű 2017-es keletkezésű. A szerző a Magyar Rádió Gyermekkarának és karnagyának, Matos Lászlónak ajánlotta 2017-ben. A katolikus mise állandó részeit dolgozza föl: Kyrie, Gloria, Sanctus-Benedictus és Agnus Dei, a Credo nem található meg benne.

A cím: Missa Solaris az ismert Süss fel nap kezdetű gyermekdalra utal, mely cantus firmusként több ízben is felhangzik az egyes tételekben, néha egyértelműen végigvezetve a dallamot, néha pedig alig észrevehetően bújtatva a többi szólam takarásában.

Bár a mű ősbemutatója gyermekkarral hangzott el, jelen előadásban nőikar adja elő, és minden valószínűség szerint az érett nőikari hangzás bizonyos pontokon más tartalmat ad a zenének. Az egyes tételek közül talán a Gloria a legenergiusabb, de pl. a Hosanna virtuozitása, valamint a Benedictus vagy az Agnus Dei mély érzelmet kívánó bensőséges kifejezése a felnőtt nőikar számára is szép művészi kihívás.

Előadta a **Musica Nostra Nőikar**, zongorán közreműködött *Szekér Bernadett*, vezényelt *Mindszenty Zsuzsánna*.

Vajda János: Sinfonietta

A mű 2002-ben íródott a marosvásárhelyi Bolyai Társaság felkérésére, vonószekarra. A négyteteles mű híven követi a hagyományos szimfónia-felépítést. A zenei anyag – különösen

az első két tételben – a mesék világát juttatja eszünkbe.

Az első tétel szarkasztikus humorával, prokofjevi dallamcsavarásaival a mesék világába visz. A második tétel: Allegro moderato, leggiero, a vad erdőt, a busongó, reménytelenül szerelmes népmesei harmadik fiút jeleníti meg mélyvonósok szólóival. A harmadik tétel – Adagio, all'ungherese – népzenei intonációjú, de a zárótétel is folytatja ezt az irányt, bartókos ritmikával, humorral, feszességgel, szarkasztikus, kesernyés dallamfordulatokkal.

Előadta az ELTE jelenlegi és egykori hallgatóiból álló **ELTE Eötvös Művészei Együttes Egyetemi Koncertzenekara**. A koncertmester *Dúlfalvy Éva* volt, vezényelt *Kovács László*.

Vajda János: Istenes ének - oratórium (1., 5., 6. és 7. tétel)

A mű a Tiszántúli Református Egyházkerület felkérésére készült a reformáció 500. és a Debreceni Alkotmányozó Zsinat 450. évfordulója évében Elsődleges mondanivalója azonban nem a reformáció elmúlt 500 éve. A kórustételek szövegei azt a történelmi pillanatot idézik fel, amikor a hívó gyülekezet, és a gondolkodó ember megpróbálta megkeresni az Istennel való kapcsolattartás új eszközeit, hogy mindenki saját szavaival szólíthassa meg az Urat, imádkozhasson hozzá, énekelhessen neki. A műben többek között Tinódi Lantos Sebestyén és Szenczi Molnár Albert énekei, illetve a Váradi énekeskönyv és a Batthyány-kódex dallamai is felcsendülnek.

A kompozíció előadóinak szereposztása világos koncepciót sugall: a kórus jeleníti meg a gyülekezetet, a bariton szólista pedig a prédikátor gondolatainak szószólója. E tekintetben az Istenes ének a nagyszabású Kodály-oratórium, a Psalmus Hungaricus útját járja. Vajda János műve azonban a kórustételekben (azaz, a „gyülekezet” megszólalásaiban) a hagyományos magyar református énekeskönyvek dallamait idézi föl. Régi magyar dicséretet dolgoz föl az első tétel, a hatodik tétel vezérdallama egy német korál, a hetedik tétel szövege-dallama pedig egy középkori latin ének változata. Még a Balassi-versre írt ötödik tételben is föltűnik egy régi dicséret.

Az orgonakíséretes változat budapesti bemutatója 2018. június 3-án volt a Városligeti Fasori Református Templomban.

A közreműködő énekkarok:

Debreceni Kollégiumi Kántus (karigazgató: Arany János)

Psalterium Hungaricum Kórus (karigazgató: Arany János)

Baptista Központi Énekkar (karigazgató: Oláh Gábor)

Veszprém Város Vegyeskara (karigazgató: Erdélyi Ágnes)

Szólót énekelt *Jámbor Dániel*, orgonán közreműködött *Pálúr János*, vezényelt *Berkesi Sándor*.

Fotó: *Thaler Tamás*

Fehér Anikó

XI. FEHÉRVÁRI ÉNEK

2019. április 4-7

A királyi koronázó város tizenegyedik alkalommal adott otthont a Fehérvári Ének Nemzetközi Ifjúsági Énekkari Találkozó és „Szállj elő zöld ág” fesztiválnak.

A négynapos esemény csütörtökön kezdődött és vasárnapig tartott több száz diák részvételével. Idén Lengyelországból és a szlovákiai Ipolyságból, illetve Kecskemétről, Budapestről és Tatabányáról érkeztek kórusok a házigazda Kodály Zoltán Gimnázium valamint a szintén fehérvári Ciszterci Gimnázium énekkariai mellé. Voltak visszatérő kórusok, karnagyok és újak, akik megtapasztalhatták Székesfehérvár vendégszeretétét.

A fesztivál szervezője kezdettől fogva a **Kodály Zoltán Általános Iskola, Gimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola.**

A Kodály Iskola igazgatója *Kneifel Imre* elmondta: „A kórustalálkozó előfutára a két évenként megrendezett nemzetközi gyermekkórus-fesztivál volt. A „köztes” éveken meghirdetett „Fehérvári Ének” idővel országos találkozóvá nőtt, két éve pedig nemzetközivé vált. Ami a résztvevőket illeti, vannak visszatérők, de mindig érkeznek újak is jelentkezés útján, vagy meghívás alapján, a különböző kórusversenyeken kiválóan szereplő csoportok közül. Évente átlagban tíz kórus szerepel egyenként 40-50 fővel, tehát a találkozó valóban fiatalok százait mozgatja meg, kísérőkkel együtt. A cél elsősorban a jó hangulatú együttlét, a közös, tét nélküli éneklés, hiszen a Fehérvári Ének nem verseny. Am a kórusok kaphatnak szakmai visszajelzést, méghozzá a péntek és szombat délelőtti fesztiválhangversenyeket követően, a Szent István Hitoktatási és Művelődési Házban. Itt minden énekkar a maga által összeállított, szerkesztett műsorról lép föl, s a produkciók alapján zsűri értékeli őket.”

Az igazgató szerint az a legjobb ebben a találkozóban, hogy a negyedik nap végére már szinte mindenki ismer mindenkit, és

remek közösség alakul ki. A közönség pedig a fellépések alkalmával változatos, színvonalas zenei élményben részesülhet.

A helyi néptáncosok vasárnap kapcsolódtak be a találkozóba.

Régi hagyomány, hogy a gálán helyet kapnak a néptánc csoportok. Szemet gyönyörködtető ruhákban, igényes koreográfiákkal megmutattott magyar népi gyermekjátékaink, táncaink egy-egy gyöngyszeme példaértékű műhelymunkákról tanúskodott. A néptánc és folklór kórusművek színes palettáját láthatta, hallhatta a nagyszámú közönség.

Itt kell írnom arról az összefogásról, amely nélkül ez a hagyományos fesztivál nem nyújthatna ilyen sokszínű, a gyermekek érdeklődését is figyelembe vevő programot. Kik is az összefogás szereplői?

Mindig kell egy csapat, egy elhivatott vezető, aki összefogja a rendezvény minden pillanatát, megálmodja a programokat és kitartó odafigyeléssel megvalósítja. Ez a csapat a Kodály Zoltán Általános Iskola, Gimnázium és AMI tantestülete és igazgatója, *Kneifel Imre* volt.

Fontos ez a misszió. Egyre fontosabb. A tanév végéhez közeledve, iskolai versenyek, vizsgák, érettségire készülés idején, mikor már a tantestületek az erejük, türelmük vége felé járnak, ennek a testületnek volt ereje, humora, éjfélig is kitartó lelkesedése, rugalmassága az eltervezett célok megvalósításához. Lehet tanulni, hospitálni náluk: hogyan csinálják. Az biztos, hogy a zenei élet, amely az iskola életét is átszövi, adja a hitüket és azonosulnak *Kneifel Imre* igazgató úr elképzelésével. Miért is teszik évek óta? Ezért a munkáért nem kapnak pénzt, ebben nincs vállalkozási haszon, a fesztivál szervezéséből nem lehet meggazdagodni és mégis teszik, csinálják évről évre. A válasz ott van a fellépő kórusok örömeiben, az utcákon át énekelve sétáló gyermekcsapatok vidámságában, a közönség vastapsaiban.

Ezt a felelősséggel vállalt missziót három évtizede szívesen támogatja Székesfehérvár önkormányzata. A korszellem sajnos nem segíti a mai gyermek generációkban azt a fajta kitartást, amely a kórusmunkához nagyon is hozzátartozik. Éppen ezért fontos a város odafigyelése évről évre, hogy arra a pár napra, amikor az országból és határon túlról

több száz gyermek a városba érkezik, érzékelik a kórusok, hogy munkájuk, fellépésük ünnep a városban, hogy amit képviselnek, az érték, érdemes érte tenni. A fellépések izgalmi, sikerei mellett jut minden napra értékes szórakozás, program. Ebben mutatkozik

padtól a dobogóig együtt dolgozik a gyerekekkel. Azokat a karnagyokat, akik itt a tiszta forrásból nehéz eltántorítani, ők hajlandók a zenei élményért trükköket, jó gyakorlatokat megtanulni, hogy sikerüljön a zene segítségével örömet adni és kórus közösséget összekovácsolni. Ezt érezte a közönség, a szakmai zsűri is. A résztvevő kórusok karnagyain érződött ez az erő, a kórusokon a motiváltság. A közönség vastappal jutalmazta valamennyi kórus egyházi, világi műsorát, akár templomban, akár utcán vagy sportszarnokban adták elő. A köszönet és hála a vastappal boldog órákra varázsolt egy kórust és közönséget. Nem csoda? Ez volt a fizetség, az öröm, a szép harmóniák megszólaltatásáért. Erre oda kell figyelni!

Az énekkarok igényes és színes műsorválasztása, tiszta intonációja, a kisebb együttesektől is hallható egységes kórushangzás nagy tetszést aratott és az egymás műsorát nagy figyelemmel kísérő ifjú énekesek elismerését is kiváltotta.

A zsűri – *Dr. Kerekesné Pytel Anna, Salzer Géza és Kabdebó Sándor* – a szakmai értékelést követő-

A résztvevő kórusok:

Fegyverneki Ferenc Közös Igazgatású katolikus iskola ifjúsági kamarakórusa – Ipolyság, Kórusvezető: Wollent Andrea	Kórusvezető: Honti Attila
Érseki Fiú és Férfikar Pueri Cantores Lubninienses – Lublin, Lengyelország	Kórusvezető: Závori Erika
Kecskeméti Bólyai János Gimnázium Vegyeskara	Kórusvezető: Szeimann Zsuzsanna
Tatabányai Árpád Gimnázium Vegyeskara	Kórusvezető: Gyombolai Bálint
Vörösmarty Leánykar – Budapest	Kórusvezető: Fekete Mariann
Kodály Zoltán Leánykar – Székesfehérvár	Kórusvezető: Kneifel Imre
Kodály Zoltán Fiúkar – Székesfehérvár	Kórusvezető: Kneifel Imre
Kodály Zoltán Vegyeskar – Székesfehérvár	Kórusvezető: Kneifel Imre
Kodály Zoltán Gimnázium Andante Vegyeskara – Székesfehérvár	Kórusvezető: Radics Éva
Ciszterci Szent István Gimnázium Vegyeskara – Székesfehérvár	

meg Székesfehérvár zenei vitalitása, hogy képes együttműködni a Kodály iskolával azért az élményért, amelyben több száz kórustag, karnagy, a közönség együtt örülhet egy-egy szép pillanatért, az átélt ószinte éneklésért.

Milyen fontos a motiválás, a karnagy szerepe, aki az iskola-

en örömmel fogalmazta meg pár mondatos műnősítését, mely az adott együttes legfőbb erőit, műsora kiemelkedő értékeit összegezte a fesztivált záró ünnepen átnyújtott okleveleken.

Záró gondolatként idézem *Dr. Cser-Palkovics András*, Székesfehérvár polgármestere gondolatait: „Nemzetünk történelmi fővárosaként felelősségünknek és kötelességünknek érezzük tradícióink ápolását és átörökítését az ifjúság számára. Éppen ezért fontos, hogy gyermekeink nevelését a lehető legteljesebbé, színesebbé és élvezetesebbé tegyük a különféle művészeti ágak adta eszközökkel, különösen a muzsikával.”

Szívesen ajánlom a további vidám képeket a fesztiválról, amelyek ezeken a linkeken érhetők el: <https://www.feol.hu/kultura/helyi-kultura/tobb-szaz-ifju-enekes-dalol-fehervaron-2953717/> <https://felvidek.ma/2019/04/felvideki-korus-a-fehervari-enek-nemzetkozi-ifjusagi-enekkari-talalkozon/> <https://hiros.hu/kultura/bearanyoztak-hetvegejuket-a-bolyaisok>

Fotó: Simon Erika

Dr. Kerekesné Pytel Anna

III. SZOMSZÉDOLÁS NEMZETKÖZI FOLKLÓR FESZTIVÁL ÉS KIÁLLÍTÁS

Vecsés, 2019. október 19.

A Budapesttől alig 20 km-re lévő Vecsésre hívtak nemrégiben. A Szomszédolást immár harmadik alkalommal rendezték meg. Nemcsak népzenei együttesek, de más műfajok képviselői és szólisták is felléptek az eseményen, amelyet egy felvidéki hímzések alapján újragondolt textilművészeti kiállítás megnyitója előzött meg. A polgármester, Szlahó Csaba méltatta a kiállított tárgyakat, melyeket a Zoboralji Viseletkészítők és Hímzők készítettek, akik később aztán énekeltek is.

Kisgyermektől a felnőttig, magyartól a kínaiig sokféle ember szerepelt a remek délelőttön. A szervező: *Katonáné Gergely Tünde* apait-anyait beleadott, és megérte.

Elsősorban népdalköröket hallottunk, a helyi Balla Péter Népdalkör, a Borzsák Endre Hagyományörző Csoport, a Labdarózsa Népdalkör, az Érdi Bukovinai Székely Népdalkör Egyesület és a Berek Dalkör mutatta be tudása legjavát. Öröm volt hallani a fiatalokat, az együttesek legtöbbszörében voltak ilyenek. Van remény az utánpótlásra. Nemzetiségi színeket mutatott be a Roszicska Hagyományörző Ének- és Táncsoport (maglódi táncokat láthattunk tőlük), a Wetschescher Nachtigallen finom többszólamúságban énekelt német népdalokat, a Rosmarein Táncsoport pilisvörösvári rezgőse pedig szinte táncra csábította a közönséget.

Hangszeres előadásokat is hallottunk: a mezőtúri Szivárvány Citerazenekar a tőlük megszokott profizmussal zenekari többszólamúságot varázsolt elénk. A Balla Péter Népdalkör Citeraze-

nekara is remekelt.

A **Kenderes és Kenderkóc Táncsoport** erdélyi táncokkal rukkolt elő, de legnagyobb meglepetésünkre távoli ország előadói is megjelentek: a Magyar-Kínai Nemzeti Kulturális és Művészeti Egyesület, amely 2018-ban alakult, Qipao showt mutatott be. Ahogyan megtudtuk, 50 év feletti hölgyektől láttunk szívmengetően kedves mozgást, táncot, légies könnyedséggel. Ugyanők Tai chit is bemutattak. Egy 11 éves kínai kislány, Gong Zihan pedig ku-cseng-en, a kínai húros, pengetős hangszeren játszott, amely leginkább a mi citeránkra hasonlít. Ennek a hangszernek hagyományosan 16-21 selyemhúrja van, a húrokat külön-külön mozgatható húrlábak osztják kétfelé. Különleges pentaton zenét varázsolt elénk.

Megszólt a **Concerto Harmonia vegyeskar** is, *Földvári Mátyás* zeneakadémiai hallgató vezényletével. Ligeti György két kánonját adták elő, amit igen ritkán hallani különleges nehézsége miatt amatőr kórustól. Vavrincz Béla Széles a Balaton c. kompozíciójában *Endreffy Attila* működött közre zongorán. Különleges élmény volt.

Kóka Rozália, a MMA akadémikusa, kitűnő előadóművész meséje fiatal és idősebbet egyaránt elszórakoztatott – a tanulásról nem is beszélve.

De jelen voltak határon túli (szlovákiai) együttesek is: Pogrányból a Nagyharang Hagyományörző Csoport, a Nyitracsehi Férfikórus, a Nyitragesztei Téliződ Éneklő Csoport, a Nagycétényi Citerazeneke, valamint ugyancsak innen a Kutyika Női Éneklő Csoport. Hallottunk jellegzetes felvidéki aratási dalokat, szüreti dalokat és bordalokat tőlük.

Az esemény megrendezése is példaszzerű volt. A színpadi teljesítményekhez pedig a tanácsadó zsűri szerepében is csak gratulálni tudok!

Dr. Fehér Anikó népzene kutató összefoglalóját kiegészíteném még néhány háttér információval.

Először is, ez a III. Szomszédolás volt eddig a legnagyobb szabású saját rendezvényünk, ahol 20 fellépő, összesen 269 személy tisztelte meg előadásával fesztiválunkat! Persze mindez nem

jöhett volna létre a házigazda Bálint Ágnes Kulturális Központ igazgatója, Kis Tóth János, Nagy Gyula művelődésszervező és a ház többi dolgozója támogatása nélkül! Elengedhetetlen volt hozzá a nyertes pályázatunk a Nemzeti Kulturális Alap Népművé-

zeti Kollégiumától, és polgármesterünk, Szlahó Csaba és az önkormányzat segítségével, mellyel a résztvevők étkezését anyagilag megsegítették. Szabadosné Schiller Katalin jóvoltából került az ízletes savanyúság az asztalra, a finom ebédet pedig – kedvező áron – a Fütte Bisztró biztosította a vendégeknek.

A Zoboralji Örökség Örzői kiállítás megrendezésében Blázy Zsuzsanna vállalt oroszlánrészt, a plakát és dekoráció pedig Mészáros Krisztinek köszönhető. A profi konferálást – már nem először – Vékonyné Hegedűs Andrea vitte véghez. Név szerint nem sorolok fel mindenkit, de a Balla Péter Népdalkör és Citerazenekar minden egyes tagja kivette a részét a program lebonyolításában.

A fesztiválra sokan kíváncsiak voltak, a 10-16 óráig tartó rendezvényt végig kísérve nagyon sok elismerő szót, dicséretet kaptunk és a szereplőkkel újabb barátságok kötődtek. Voltak, akik azonnal meghívtak bennünket saját településükre egy következő alkalomra nézőnek, de azóta már befutott felkérés szereplésre is. Mert nem titkolt szándéka ennek a fesztiválnak, hogy ismerjük meg itt és máshol élő magyar és más nemzetiségű, vagy más nemzetbeli csoportok repertoárját, művészeti értékeit, és mi is bemutatkozhassunk általunk eddig még nem ismert terepen, ahol újabb közönségnek adhatjuk át saját népdalkincsünket a mi egyéni előadásmódunkban.

Mindezek miatt úgy érezzük, hogy ilyen színes, változatos folklór rendezvénynek van jogosultsága, ezért reméljük, hogy legalább 2 évente meg tudjuk ismételni az elkövetkező években is.

Addig is várjuk sorainkba a jó hangú, énekelni szerető férfiakat, nőket és gyermekeket! Próbáinkat a Bálint Ágnes Kulturális Központban tartjuk keddenként 17.30 órától.

Mindannyiónknak további sok sikert és jó egészséget kívánok, tisztelettel:

Katonáné Gergely Tünde

a Balla Péter Népdalkör Hagyományörző Egyesület elnöke

A SOLYMÁRI HAGYOMÁNYÖRZŐ ASSZONYKÓRUS 45. JUBILEUMA

A Hagyományörző Asszonykórust senkinek nem kell bemutatnunk Solymáron. Elmaradhatatlan résztvevői a község kulturális, egyházi és hagyományörző rendezvényeinek, ünnepeinek, és idén már 45 éve annak, hogy fáradhatatlanul viszik tovább, ápolják Solymár nagyközség német nemzetiségi egyházi és világi dalkincsét. Őrzik azokat a gyönyörű és különleges dalokat, amelyeket a környéken és országosan is ismernek a német nemzetiségi közösségek, de ebben a formában, hangszeres kíséret nélkül nincs még

egy kórus országszerte, aki előadná a svábság mindennapjairól, örömeiről, bánatairól, az ünnepeikről és a megindítóan szép jelképrendszerükről szóló énekeket.

Talán sokan nem is tudják, hogy milyen régi időkbe vezetnek vissza bennünket ezek a dalok. Egyszer egy lantművész szerepelt Solymáron, aki, amikor meghallotta az Asszonykórus énekét kiszűrődni egy próbán, megdöbbenve állapította meg, hogy ezek 15-16. századi tabulatúráskönyvekben lejegyzett dallamok! Vagyis azóta élnek tovább a nép dalkincsében. Ezek az énekek elevenedtek meg és ezeket jutalmazta nagy tapssal az ünneplő közönség a

45. csodálatos hangulatú jubileumi koncerten, ahol Solymár polgármestere mellett a művészeti csoportok képviselői, a KÓTA és német nemzetiségi szervezetek (Landesrat) vezetői, képviselői is színpadra léptek, hogy kedves ajándékaikkal és gyönyörű okleveleikkel elismerésüket fejezzék ki az Asszonykórus majd fél évszázados munkája iránt. 2019. október 27-én zsúfolásig megtelt az Apáczai Csere János Művelődési Ház, ahol az ünnepi műsorban jónéhány vendég kórus is színpadra lépett. Csodás népviseletben láthattuk a **Véméndi Német Nemzetiségi Énekkart**, akik tavaly novemberben vendégül látták az Asszonykórust egy nagyszabású, szintén jubileumi ünnepség keretében, és boldogság volt viszonzni a **Krottendorf Német Hagyományörző Egyesület Kórusának** vendégszeretétét is. Nem maradhat ki az Asszonykórus lovagias rajongói sem, így a **Soroksári Férfi Népdalkör** óriási lelkesedéssel és szépséges dalkincssel ajándékozta meg az ünneplő kórust és a jelenlévőket. A jubileumi műsor egyáltalán nem volt szokványos. Nem koncertszerűen, hanem előadásszerűen épült föl. Az Asszonykórus nyitó énekei után diaképes vetítés idézte az elmúlt 45 év legszebb pillanatait, a kórus hazai és nemzetközi bravúros sikereit, és azokat a karnagyokat, akikkel ezeket az emlékezetes szerepléseket átélhette a kórus. Az alapítóról, *Kelemen Gréti* néniről az Unser Bildschirm jóvoltából egy kis rövidfilmmel is megemlékeztünk, melyben Gréti néni meghatottan beszélt a solymári sváb dalkultúra gyöngyszemeivel kapcsolatos áldozatos gyűjtőmunkájáról, majd a kórus Gréti néni kedvenc dalait idézte föl, emlékezve az 1974-től 97-ig tartó felejthetetlen korszakra. Ezután Gerenday Endre karnagy úrra emlékező képsorok következtek, aki 10 évig állt a kórus élén, 2007-ben búcsúzott el, majd természetesen Bandi bácsi kedvenc dalai is felcsendültek. Vele készítette el a kórus cd-jét, jutott el – a többi között – Riva del Garda kórusversenyére, ahonnan ezüstoklevéllel tértek haza, és szerezték meg a Német Nemzetiségi Minősítőkön az Arany Rozmaring Díjat. A műsor ezután az elhunyt kórustagokra való emlékezéssel, gyertyagyújtással folytatódott. Majd a stafétabot átadásának pillanatai elevenedtek meg, és a diaképek a *Juhász Diána* karnagyasszonnyal töltött éveket idézték föl, köztük a 2008-as győri és grazi sikereket. Ezután – nagy meglepetésre – Diána színpadra lépett és előbb *Marlokné, Cservenyi Magdolnával* duettet énekelt, majd elvezényelte a kedvenc dalait. *Schreiber Kánya Ditta* kiváló szakmai irányítása alatt is szép sikereket ért el az énekkar, a többi között 2013-ban Fesztiváldíjat is nyertek, de jártak Augsburgban, a bánati svábok búcsúján és Mecseknádasdon is a Kompanei társulatával. Ő is, *Dr. Friedrich Katalin* társaságában egy szép duettel nyitotta a saját, kedvenc dalait felvezető műsorrészt. Jómagam 2018-ban vettem át az Asszonykórus vezetését, nagy

szeretettel, hiszen 20 Solymáron töltött év és megannyi szép emlék és közös siker nyomán egy nagy család tagjának érzem itt magam. Ezer szállal kötődöm a településhez, a kórus minden tagját, sőt gyermekeiket, unokáikat is jól ismerem, az Asszonykórust pedig számtalanszor volt alkalmam konferálni a különböző községi rendezvényeken. Nem mellékesen pedig, – bár rádiósként, és a Gospel fesztivál alapítójaként korábban talán jobban ismertek – magam is karnagy vagyok, sok évtizedes intenzív kórusmúttal. Jól ismert, hagyományos és közkedvelt szereplések tarkítják a kórusunk kalendáriumát, mint a Kitelepítési- és a Betelepítési Emléknep, az Idősek délutánja, vagy az adventi gyertyagyújtás és a Karácsonyi koncert. Óriási sikert arattunk első fellépésünkkel az I. Német Nemzetiségi Egyházi Kórustalálkozón, majd pedig a messze földön híres Kirschen Kiritog (Cseresznyés búcsú) rendezvényén, az Óbudai Búcsún, melyet aztán Véménden, Győrben, idén pedig Wüstenrotban és a 45. jubileumi koncerten is megismételhetünk. Most pedig Kassára készülünk, ahol a német nemzetiségi kórustalálkozó vendégei leszünk, és nagy megtiszteltetésünkre énekelhetünk a Szt. Erzsébet dóm vasárnapi miséjén. Sokat dolgoztunk, de úgy érzem, beért a munka gyümölcse. Gyarapodott tagjaink létszáma, és nagy örömünkre az Unser Bildschirm televíziós műsor kétszer is eljött forgatni Solymárra, népszerűsítve az Asszonykórus sikereit. A kórus tagjai így foglalják össze az Asszonykórushoz fűződő gondolataikat: „22 éve vagyok az Asszonykórus tagja, szeretettel fogadtak. Sok éneket már ismertem, mert mindig szerettem

énekelni. Szívesen járok a próbákra. Első fellépésem Dunaszentmiklóson volt Kelemen Gréti néni vezetésével. Az évek alatt sok helyen jártunk az országban, és külföldön is, de nekem az egyik legszebb fellépés a karácsonyi koncert a solymári templomban” (Blum Jánosné, Emmi néni), Gréti néni hívó szavára 1994 húsvéti időben, tizen, a régi „karénekesek” csatlakoztunk az Asszonykórushoz. Áhítattal hallgattuk, ahogy a régi „nénik” tisztán, kotta és szöveg nélkül, magabiztosan énekeltek. Én a Zwickl Midi néni mellett ültem, nagyon sokat tanultam tőle. Mindig nagy izgalom és öröm anyáinknak a népviseletét összekészíteni, és ebben a viseletben színpadra lépni” – (Radnai Erzszi) „Szívesen emlékszem vissza azokra az időkre, amikor édesanyám 5-6 évesen már elvitt málnát-ribizlit szedni, és közben sokat énekel, ahogy téli estéken a szomszédok, rokonok is a kukoricafosztás, babválogatás közben. Édesanyánk most 92 éves, de a kórus által énekelte összes dalt ismeri és mindegyikhez külön történetet is tud. Fontos számomra, hogy a fellépéseken az ő féltve őrzött kötényeit, szoknyáit viselhetem. Nagyon remélem, hogy gyerekeink, unokáink is tovább viszik ezt a szép solymári hagyományt.” (Dauner Henrikné, Juli) „Az Asszonykórus lelkes csapatához 20 évvel ezelőtt csatlakoztam. Jó döntés volt. A csodálatos dalok éneklése, a sikeres fellépések, szép kirándulások élményei mind felejthetetlen emlékek. Gyorsan elrepült a 20 év” (Bóthe Gézáné, Erzsike) „20 évvel ezelőtt nagy megtiszteltetés ért engem és 4 osztálytársamat, amikor Gréti néni hívott énekelni az Asszonykórusba. Kedves emlékem, hogy a próbákat Szt. Cecília „himnuszának” éneklésével kezdtük, aki az egyházi énekek védőszentje. Ezzel már az első percekben sikerült ráhangolódnunk a próbák hangulatára. „Kihez az Úr elküldé angyalát, Hirdesse nekünk Ceciliát. Jó példa ő, szívderítő, Mennysország kertjében nyílt rózsató.” (Tallérné, Bori) „Már 20 éve vagyok tagja az Asszonykórusnak. Számomra az éneklés szórakozást és kapcsolódást jelent. A próbákon és fellépéseken feltöltődöm, a szüleimtől is tanult szép solymári sváb és magyar dalok éneklése mindig a fiatalságomat idézi.” (Tarlós Mártonné, Marika) „1986-ban csatlakoztam a kórushoz Gréti néni hívására. Elbűvölt az alapító tagok tiszta éneklése. A családban mindenki énekel, magam is, kicsi gyerekkorom óta, majd később templomi, madrigál és hagyományörző kórusban. A közös éneklés mindig nagy élményt nyújtott.” (Milbichné, Tallér Mária) „11 éve énekelek az Asszonykórusban, ami komoly lelkiert ad a mindennapokhoz. Sokat tanulok, fejlődöm, és büszke vagyok arra, hogy őseink dalait tovább énekelhetem.” (Tóthné, Magdi) „Mindig is szerettem énekelni, és édesanyám, – aki alapító tag volt – beszélt rá, arra, hogy csatlakozzam a kórushoz. Az évek során nagyon megszerettem, és ha éneklek ezeket a régi

dalokat mindig úgy érzem, mintha a családom már rég elbúcsúzott tagjaival létrejönne egy kapocs, mintha ők hallgatnák. Sokszor elcsodálkozom a dalok bölcsességén, szép dallamvilágán és felébred bennem a kíváncsiság, hogy ki, vagy ki voltak a dalok szerzői, hogy született meg hozzá a zenei aláfestés és vajon hol énekeltek először, és hogy tudott ilyen hosszú ideig fennmaradni. Sok szép élmény fűződik a kórushoz és valahogy tenyerén hordoz minket a Jóisten, mert mindig kiváló karnagyokat sodort hozzánk az élet, akikkel jó volt énekelni és szép sikereket értünk el. Szeretném, ha még sokáig fenn tudna maradni, és remélem, hogy jönnek új tagok, akiket ugyanúgy elvarázsolnak a solymári sváb énekek, mint engem.” (Marlokné, Cservenyi Magdolna) „Most októberben volt 20 éve, hogy ebben a kórusban énekelek. Előtte klasszikus kórus műveken nevelkedtem, különböző kórusokban középiskolás és egyetemista éveim alatt. Ahogy telnek az évek egyre intenzívebben keressük a gyökereinket, mert ezek jelentik a szilárd alapot az életünkben. Nekem Solymár a gyerekkorom, ide tartozom, így fontosnak éreztem, – hogy bár messzire sodort az élet hosszú időre – de megtanuljam azokat a dalokat, amelyeket gyerekként nagymamám, édesapám énekelte és továbbadjam azokat gyerekeimnek, unokáimnak. Számomra gyönyörűség ezeket a dalokat énekelni és boldogan nézem, ahogy Letícia unokám csillogó szemmel tanulgatja és énekel velem a legszebb solymári énekeket. Beleszerettem a solymári viseletbe, a csodásan bevasalt szoknyákba, és a pancsulokba. Gyűjtöm a régi képeket a viseletekről és megvarratom a legszebbeket.” (Dr. Friedrich Katalin) „Édesanyám biztatására kezdtem a kórusba járni 1995-ben. Egyre fontosabbá vált számomra, hogy megtanuljam őseink dalait, hogy hozzájárulhassak ezen kincsek megőrzéséhez, a népviselet átörökítéséhez. Gyerekkoromban a nagymamám csak svábul beszélt hozzám, most a dalokon keresztül a nyelvvel is folyamatos a kapcsolatom. Részes lehettem még Gréti néni próbáinak, együtt énekelhettem néhány alapító taggal. Remek kórusvezetőink hozzáettek a személyiségem, éneklési készségem fejlődéséhez. A jelenlegi kórusvezetőnk varázslatos személyisége, szakmai hozzáértése, és lelkesedése újabb lendületet adott a gyakorláshoz, fellépésekhez. Remélem, hogy sokan olvassák majd ezeket a sorokat és kedvet kapnak, hogy csatlakozzanak a kórushoz. Mert nem szabad ezt a kincset elveszni hagyni!” (Tóth Imréné, Marika)

Jeney Erzsébet

A 20 ÉVES AURIN LEÁNYKAR JUBILEUMI KONCERTJE KECSKEMÉTEN

2019. június 1, Kecskemét, Hírös Agóra

Vezényelt: Durányik László Kodály és Csokonai díjas karnagy
Az évfordulók, jeles napok különös eseményei életünknek: egy nemzet, egy család, egy település vagy bármilyen közösség ekkor egy kicsit visszatekint, emlékezik, értékeli az eltelt évek eredményeit. A közös emlékeket, felhalmozott élményeket ilyenkor jó megosztani másokkal is, hogy összegyűjtve, együtt örülhessenek a közös munka sikereinek.

Az énekkarok különleges közösségek: az egyéni adottságok, – melyek önmagukban akár jelentéktelennek tűnnek – egy közös cél érdekében megmozdíthatók, s együttesen valami olyan értéket eredményeznek, amely csak a közös munka révén mutatható fel

egy másik közösség, a közönség felé.

Az **Aurin Leánykar** – mely 1998-ban alakult a Kecskeméti Kodály Iskola Miraculum Gyermekeinek gimnazista korba lépő tagjaiból – egy valódi közösségként, mint egy nagy család ünnepelte fennállásának huszadik évfordulóját. Természetesen a koncert állt az ünnepség középpontjában, de a kiállítás, az emléktárgyak, a nevezetes eseményeket felidéző video-részletek, a volt tagokból alakult Aurin Nőikar közreműködése, a volt kórustagok, tanárok, segítők, szülők, rokonok, ismerősök meghívása egyaránt hozzájárult ahhoz, hogy felejthetetlen eseménnyé tegye az évfordulót.

Természetesen a hivatalos köszöntés sem maradhatott el. **Mák Kornél**, Kecskemét Megyei Jogú Város alpolgármestere méltatta az énekkarnak a város kulturális életében betöltött szerepét, Kodály Zoltán szellemi örökségének ápolását, a magyar énekkari kultúra hagyományainak külföldi bemutatását, a nemzetközi díjak, helyezések jelentőségét, majd átadta az önkormányzat ajándékát. Az azóta elhunyt **Alföldyné Dobozi Eszter** igazgatónő felidézte az énekkar megalakulásának

közvetlen előzményét, ahogy lányok felkeresték őt, hogy Durányik László karnagy irányításával középiskolásként is folytathassák az a munkát, amit általános iskolásként elkezdtek, s ami két év alatt az életük részévé vált. Az igazgatónő az énekkari munka érték-, és közösség teremtő erejét emelte ki beszédében, ami nem csupán a versenyszellemet és a győzni akarást erősíti, de az igaz emberségre is nevel.

Június elsején, a kellemes időt hozó szombat délutáni koncerten zsúfolásig megtelt a Hírös Agóra színházterme. A színpadon a jelenlegi és a volt leánykarosok elsősorban kortárs magyar szerzők műveiből összeállított műsorral köszöntötték jubileumot. Olyan műsorral, amelyben világi és egyházi művek, hagyományosabb és egészen modern hangzást felvonultató alkotások egyaránt helyet kaptak. Durányik László Kodály és Csokonai-díjas karnagy Karai József Nagy László Tűz című versére írt fergeteges művével indította a hangversenyt, amely énekesek és közönség számára egyaránt megadta az esemény rangjához méltó minőséget és hangulatot. A koncert első blokkjában még két Karai mű, a József Attila versére írt Áldalak búval, vigalommal és a Sárközi karikázó szerepelt. A karvezető rövid ismertetése minden elhangzó darabhoz adott fogódzót a közönség számára, amely hálás tapsokkal köszönte meg a jelenlegi és a régebbi kórustagok együttes énekét.

A magyar kórusirodalom klasszikusait Bartók Béla (Leánynevező), Bárdos Lajos (Ave Maria, Mennyeicske) és Kodály Zoltán (Lengyel László, Esti dal) kórusai képviselték igazán kiérlelt, magabiztos előadásban. A koncerten összesen öt Ave Maria szerepelt, amelyek – mint *Gyöngyösi Levente*

zeneszerző a koncert előtt a Katona József Könyvtárban tartott előadásában kiemelte – mindegyike más szemszögből közelíti meg a szöveg feldolgozását. A hangversenyen az örömteli-lírai, a tragikus-drámai és játékos-ironikus hangvétel egyaránt felbukkant, jól reprezentálva azt, hogy a zeneszerzők milyen hihetetlen gazdag palettáról válogatva dolgozzák fel a Lukács evangéliumból eredeztethető bibliai szöveget.

Az azóta szintén eltávozott Kocsár Miklós kórusművei napjaink kóruskultúrájának immár „klasszikus” alkotásai. Az Aurin Leánykar koncertjeinek is elmaradhatatlan darabja a Salve Regina, amely után a Sub tuum praesidium hangzott el, meggyőző, gondolatgazdag előadásban.

Két blokkban két kiváló kortárs szerző darabjait mutatta be a kórus: *Tóth Péter* és *Gyöngyösi Levente* – akik jelenlétükkel is megtisztelték a jubileumi hangversenyt – több művet is komponált az Aurin Leánykar számára. Ezek hangzásvilága, nehézsége, előadásuk igényessége olyan, hogy előadásuk csak a nemzetközileg is versenyképes kórusok számára vállalható. Ezek megszólaltatásával bizonyíthatta igazán az énekkar, hogy mire képes az elmúlt húsz év erőfeszítései révén. A közönség hálás tapssal jutalmazta a szerzőket és az előadásokat: *Tóth Péter Ave Maria* (vezényelte *Szűcs Magdaléna*, volt Aurin Leánykaros, a Kodály Iskola tanára), *Üres a ház* (ősbemutató), *Ubi Caritas* című műveit és a koncert befejezésékként *Gyöngyösi Levente Ave Maria*, *Cantate Domino*, *Deus Ultionum* című kórusműveit. Orbán Györgytől a koncerten az *Ave Maria* és a *Deamon Irreperit Callidus* című darabok hangoztak el. Ezekben világossá vált, hogy a bonyolult dallam, harmónia és ritmusvilág is elsajátítható, s a kortárs darabokat is szívesen fogadja a hallgatóság, amennyiben professzionális szintű előadásban találkozunk vele.

Az évfordulós esemény meghatározó pillanata volt, amikor a színpadra szólították a jelenlévő zeneszerzőket, valamint tanárokat, menedzsereket: *Lovászné Gajdos Éva* zongorakísérőként, *Ladics Tamásné* zongorakísérőként és intézményvezető helyettesként, *Salánki István* kulturális menedzserként Kecskeméten, *Barbara Jenkinson* Nagy-Britanniában szervezte és szervezi a kórus szerepléseit. A lányok virággal és őszinte tapssal köszönték meg mindazt a segítséget, amely nélkül nem jöhettek volna létre az elmúlt húsz év eredményei: 31 nemzetközi versenyen 24 első díj, sok előkelő helyezési, fesztivál-szereplés, valamint három önálló CD. 2006-ban olimpiai bajnokok lettek a Kínában megrendezett kórusolimpián, kategóriájukban 42 kórust utasítottak maguk mögé. 2009-ben az Aurin Leánykar Bács-Kiskun Megyei Prima díjat kapott. A lányok Európa számos országában jártak már, így koncerteztek többek között Nagy-Britanniában, Norvégiában, Dániában, Belgiumban, Németországban, Csehországban, Lengyelországban, Szlovákiában, Erdélyben, Olaszországban, Franciaországban, Svájcban, Spanyolországban, Portugáliában, Bulgáriában, Macedóniában, Görögországban, Cipruson és Kínában.

Mintegy ráadásaként hangzott el a karácsonyi koncertek közönség-kedvenc darabja, a hangverseny egyetlen nem magyar szerzőtől előadott műve, Franz Biebl *Ave Maria*-ja. A két kórusos darabban

együtt énekelt a jelenlegi Aurin és a volt aurinosok felnőtt kórusa, az Aurin Nőikar. Az örömteli éneklés azonban az előcsarnokban is folytatódott, a születésnap tortát körülvéve.

Az emlékeztető hangverseny ismételt bizonyította, hogy az Aurin Leánykar valóban teljesíti vállalt küldetését: fontos szerepet kíván betölteni a város kulturális életében, szervesen bekapcsolódik a magyar zenei életbe, részt vesz, és eredményesen szerepel hazai és külföldi hangversenyeken, fesztiválokon és kórusverse-

nyeken, színvonalas hangfelvételeket készít, Kodály Zoltán szülővárosának, Kecskemének méltó képviselője az egész világon. Talán legfontosabb feladata pedig az, hogy a kóruséneklés iránt elkötelezett fiatalokat neveljen, évről-évre gyarapítva azok számát, akik magas szinten interpretálói és befogadói a klasszikus és a modern kórusirodalomnak. E célok elérése pedig azt is igazolja, hogy az Aurin Leánykar hazai és nemzetközi szinten is kiemelkedő együttese a Magyar Örökség díjjal elismert Kecskeméti Kodály Zoltán Ének-zenei Általános Iskola, Gimnázium, Szakgimnázium és Alapfokú Művészeti Iskolának.

Fotó: Banczik Róbert

Pálinkás Edit

Egyes példányok (ára: 300,-Ft) beszerezhetők:

Nagykanizsán: Katona Noémi előadónál a Hevesi Művelődési Központban (Széchenyi tér 5-9.)

Pécsett - Pécsi Nevelők Háza Egyesület székházában (Pécs, Szent István tér 17.)

Tatabányán Saltzer Géza karnagnál és a Szerkesztőségben

EGY DÍSZPOLGÁR EMLÉKÉRE

Katanics Mária életmű-kiállítás

Bájos fiatal lány komoly mosollyal tekint a lencsébe: a Katanics Mária életútja címmel összeállított kis füzet (borítóján az említett portréval) a hazavihető részét képezi annak a nagyszabású életmű-kiállításnak, amely november 15-én, péntek délután nyílt meg a Bácskai Kultúrpalota emeleti galériáján.

Amint azt előljáróban Pethő Attila elmondta: Mohayné Katanics Mária jeles karnagy Baja szülőtte, Lukin László kortársa volt, országos és nemzetközi hírnére tett szert. Mindketten gyakran megfordultak szülővárosukban, akár kórusversenyeket zsűrizni, akár szakmai továbbképzést tartani, Lukinra azonban valamiért több reflektorfény vetült, míg Katanics Mária alakja az idők során némileg feledésbe merült. A szülőváros azonban tenni akart ez ellen, tavaly posztumusz díszpolgári címet adományozott Katanics Máriának, szülői házára is emléktábla került, jelen kiállítás pedig arra tesz kísérletet, hogy minél teljesebb formában ismertessen meg egy egyedülállóan gazdag életművet. A megnyitó során a szép számú érdeklődő több archív felvételt is megnézhetett Mohayné Katanics Máriáról munka közben, kórusvezénylés vagy épp felkészülés során: különösen értékesek azon felvételek, amelyek a karvezetőt nem pusztán háttal, hanem szemből is mutatták, hiszen az arcán világosan tükröződött az a nagyon intenzív kapcsolat, amelyet énekeseivel – leginkább a Szilágyi Erzsébet Nőiakar tagjaival – fenntartott. A rendezvényen köszöntőt mondott Nyirati Klára, Baja polgármestere, felidézve azon alkalmakat, amikor valamilyen formában olvasható (Kosztolányi Károly könyvében) vagy hallható (Dévai

Nagy Kamilla énekestől) Katanics Máriáról, kiemelve: mindannyian legyünk büszkéek arra, hogy ilyen személyiségek vitték el a város hírnevét a világban.

Katanics Mária, a tanár, az előadóművész és az édesanya alakját a Bajához ferje által szintén kötődő Kollár Éva Liszt-díjas karnagy idézte fel. Úgy emlékezett rá, mint magával ragadó, varázslatos, lehengerlő személyiségre, aki nyitott volt a társművészetek iránt is. A kiállítás anyagát Mohay Péter, Katanics Mária fia ajánlotta a közönség figyelmébe. Mint elmondta: a dokumentumokkal és fotókkal gazdagon illusztrált tablók és tárgyak igyekeznek időrendben követni Katanics Mária életét, ugyanakkor tematizálják is azt. Bár a lényeg aligha tárgyiasítható, valamit talán mégis visszaad abból a lélekből, amely a megidézett ünnepeltet jellemezte. A tárlat anyaga nyolcvan napra kapott helyet a Bácskai Kultúrpalotában, így mindenkinek lesz elég ideje elmélyülten tanulmányozni, film- és hangfelvételeket hallgatni. A megnyitót a **Bajai Ad Libitum Kórus** két dallal színesítette, *Pethőné Kövári Andrea* vezényletével.

Sándor Boglárka

Megjelent Baja Város Honlapja Kultúra rovatában, 2019. 11. 17-én

KATANICS MÁRIA ÉLETÚTJA

Időszaki kiállítás Baján

A fenti címmel nyílt kiállítás 2019. november 15-én a három évvel ezelőtt elhunyt neves karnagy szülővárosában. Katanics Mária tizenkilenc éves koráig, 1948-ig Baján élt. Itt végezte a Miasszonyunkról Nevezett Szegény Kalocsai Iskolánővérek Intézetében az elemi, majd a polgári iskolát, végül a liceumot, illetve a tanítóképzőt.

A bajai iskolában eltöltött másfél évtized, az iskola szellemisége, a nővérek nevelői hatása egész

életére meghatározó volt. 1983-ban így írt erről: „Ötven évvel ezelőtti első lépéseimet, amelyeket a Miasszonyunk Leánynevelő Intézetben megtettem, az Úristen segítségével soha nem fordítottam másfelé, mint amire ott irányítottak. Életemre, pályámra, világnézetemre, az emberekkel, a világgal, a családdal való kapcsolatomra ez a nevelés volt véglegesen döntő hatású. Több élet is kevés volna, hogy lerőjam hálámat a Rendnek azért, amit ott kaptam.”

A budapesti Zeneakadémián 1952-ben szerzett énektanári diplomát. Ezután a Cinkotai Tanítóképzőben, később a budapesti Szilágyi Erzsébet Gimnáziumban, 1972-től a Marczibányi téri Kodály

Zoltán Ének-Zenei Általános Iskolában tanított és vezetett kórust. 1984-től a Zsámbéki Katolikus Tanítóképző Főiskolán, majd az ELTE-n és a Zeneakadémia Tanárképző Intézetében oktatott kórusmódszertant és karvezetést. Ötvenöt éven át, 2007-ig tanított.

1959-ben megalapította és hosszú évtizedeken át vezette a Szilágyi Erzsébet Nőikart, amely a magyar kórusművészet egyik legjelentősebb együttesévé vált. Számatalan hazai fellépésük, huszonhárom külföldi koncertkörútjuk, kórusversenyeken elért kimagasló eredményeik, rádió- és tévés szerepléseik elismertté tették a kórust szerte Magyarországon és sok európai országban. Mohayné Katanics Mária országsszerte rendszeresen tartott karvezető tanfolyamokat, módszertani továbbképzéseket. Húsz éven át a Magyar Rádió Énekkarának vendégkarnagya is volt. Nyári egyetemi kurzusokat vezetett az USA-ban, Kanadában és Japánban. A nyolcvanas években két könyvet írt Bartók Béla és Kodály Zoltán kórusműveiről. Munkássága elismeréséül többek között a Magyar Köztársasági Érdemrend Kiskeresztjével (1994) és Bartók-Pásztory díjjal (2005) tüntették ki.

Énektanári és karnagyi munkájában magával tudta ragadni a tanítványait. Mindaz, amit ők és a kórustagok kaptak tőle, sok esetben életre szóló élmények, hatások, útmutatások voltak. Számatalan visszaemlékezés őrzi annak emlékét, hogy sokan életük különböző helyzeteiben évekkkel, évtizedekkel később is mélyen merítettek abból, amit Katanics Máriától, egykori tanárunktól vagy karvezetőjüktől kaptak.

Házastársával, Dr. Mohay Bélával négy fiúgyermeket neveltek fel. Később tizenegy unokája tette teljessé szép családi életét.

A kiállítás mottója egy Sík Sándor-i idézet: „Az én lelkem a tüzek lelke, az én dalom a hajnalé.” Katanics Mária ezt a két sort írta fel a líceumban éveken keresztül több füzeté első lapjára. Talán egész életének jelmondatául választotta ezt. Milyen mélyen kifejezi ez a hivatását, életét vezető lelkületét, ahogy tanított, ahogy kórusokat vezetett, ahogy gyerekeknek és felnőtteknek egyaránt átadta a zene szeretetét és megélte az emberi kapcsolatait. Mindig előre tekintett, és mégis megőrzött mindent, amit csak lehetett. Megannyi írás, fénykép, dokumentum, levél és tárgy maradt a hagyatékában, melyek élete legkülönözőbb időszakából mutatnak valamit róla, őriznek valamit tőle. A tárlat anyagának összeállításához bősége-

sen tudtunk ezekből válogatni.

Tavaly ősszel egykori iskolájának utódjában, a Szent László Általános Művelődési Központban méltó módon megemlékeztek róla, egy ünnepség keretében az iskola egyik termét róla nevezték el. Decemberben a Városházán posztumusz Baja díszpolgára címet kapott. Áprilisban az önkormányzat márványtablát állíttatott szülőházának (Szent Antal utca 24.) falán.

Ezen előzmények után ad most teret Baján a Bácskai Kultúrpalota (Szentháromság tér 3.) közel három hónapon keresztül a nagyszabású kiállításnak, amely végigvezeti a látogatót Katanics Mária életének lényegesebb állomásain, betekintést ad, hogy az országos és nemzetközi hírű zenepedagógus és kórusvezető hogyan tudott hatni sajátos karizmájával számatalan tanítványára. A tárlat megmutatja, hogy miként vélekedett önmagáról, munkájáról, hozzá közel állókról, tanításról, karvezetésről, hitről, illetve milyennek látták őt mások hivatása gyakorlása közben és azon kívül. A képeket és szövegeket tartalmazó huszonhárom nagy méretű tábló részben időrendi, részben tematikus rendet követ, ezekhez csatlakoznak a vitrinekben és a falakon elhelyezett tárgyak, emlékek Katanics Mária életének legkülönözőbb szakaszaiból, kisgyermekkorától idős koráig. Két érintőképernyős monitor lehetőséget ad a látogatónak, hogy több tucat, egyenként néhány perc időtartamú régi filmrészletet és hangfelvételt megnézzen, meghallgasson. A tárlat megtekintésekor mindenki elvihet egy harminckét oldalas füzetet, amely a táblók tematikáját követve Katanics Máriától származó rövid írásokat, és órára szóló idézeteket tartalmaz. Ez kiegészíti és egyben teljessé teszi azt a gazdag anyagot, amely Baja egykori szülőltjének életútját tárja – ilyen formában és ilyen részletességgel most először – a nyilvánosság elé. A tárlat 2020. február 5-ig látogatható hétfőn, kedden, csütörtökön és pénteken 8 és 16 óra, szerdán 8 és 17 óra között.

Bízunk benne, hogy a kiállítást a későbbiek során máshol is – reményeink szerint Budapesten is – megnézhetik az érdeklődők.

Mohay Péter

~ FELHÍVÁS ~

Tisztelettel kérjük Barátainkat és Pártolóinkat, hogy támogassák a KÓTA kulturális munkáját személyi jövedelemadójuk 1%-ával! Köszönjük!
Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége - KÓTA Adószám: 19660372-1-41